

EL VERB HARMÒNIC

A CURA DE DAVID ARMENGOL
05.03.2022 - 22.05.2022

Johanna Billing / Fito Conesa / Jack Davidson /
Laia Estruch / Inés García / Dani Montlleó /
Jaume Pitarch / Irene Solà / Richard T. Walker

Ets a la primera planta del Centre d'Art la Panera i, per tant, a punt d'iniciar la teva visita a «El verb harmònic». Segurament ja has recorregut altres vegades aquest espai, o potser no. Es tracta d'una exposició col·lectiva en què dialoguen artistes amb una forta vinculació amb la música, així que l'experiència que et proposem s'acosta més a una sessió d'escolta que no pas a un itinerari visual. En certa manera, hem entès «El verb harmònic» com un possible disc. Potser un vinil, potser un CD, potser una sessió de Spotify o, fins i tot, un Bandcamp expandit a la sala d'exposicions.

Podem dir, doncs, que la seva intensitat depèn més del temps que de l'espai. L'exposició conté presències musicals que, degudament ordenades i seqüenciades, ofereixen una temporalitat específica capaç de condensar i significar l'experiència de la teva visita. Però això no és cert del tot. Més enllà de la seva sonoritat, «El verb harmònic» és també una posada en escena en què la visió i l'espai físic tenen un paper fonamental. De fet, trobaràs moltes peces que no són sonores.

Si tornem al símil amb el disc, veiem que aquest dispositiu sonor sempre es complementa amb capes visuals. Pensem, per exemple, en la portada i en la contra. Pensem en aquells àlbums que incorporen, a dins, les lletres de les cançons, o un póster o materials específics que l'autor/a ha considerat oportú afegir. El mateix passaria si ho apliquem al món virtual. D'una manera o altra, el Bandcamp d'un grup o una sessió creada a Spotify genera aproximacions visuals que acompanyen l'escolta.

Ens preguntàvem, així mateix, si aquest «paral·lelisme musical ens permetia comparar El verb harmònic» amb un concert, amb una actuació en viu. I d'entrada, hem decidit que no, ja que les peces que veuràs i escoltaràs a la sala no estan succeint en directe, sinó que han tingut els seus processos de producció, i s'han convertit, posteriorment, en vídeos, escultures, instal·lacions o, fins i tot, en pintures i dibuixos. No obstant això, la potència del directe ens ha portat a incloure algunes activacions puntuals, en què l'exposició donarà peu a formats com la performance o el concert.

Un cop definida la naturalesa harmònica de l'exposició, voldria incidir en la part narrativa. Com avança el seu títol, el *verb* ens brinda aquí la possibilitat del relat:

la paraula convertida en música i, per tant, la veu entesa com un fil conductor. El que fa aquesta exposició és sumar veus que canten. En definitiva, «El verb harmònic» uneix artistes que canten des de les sales d'un centre d'art.

Abans d'entrar a la sala, ens trobem amb dues peces força diferents entre si. D'una banda, veiem una portada, *A paradox in distance (inverted) #1 i #2* (2014), de Richard T. Walker; de l'altra, una contraportada, *Mogwai CD Cover* (1996), de Jack Davidson. En tots dos casos trobem referències al paisatge, a la natura, i en ambdós s'imposa una relació artificiosa. En la instal·lació de T. Walker, pedra i muntanya es fusionen posant en dubte l'escala i la dimensió de la natura, mentre els tripodes i teclats generen una mena de mantra inicial, un preludi sonor. En la pintura de Davidson, un mirall sonor de funció bèl·lica obsoleta domina la magnificència d'uns penya-segats, un invent previ al radar que perviu fantasmagòricament en alguns indrets de la costa britànica.

Un cop dins, «El verb harmònic» ens ofereix tot un seguit de vídeos que es reproduïen de manera consecutiva. Mentre en sona un, la resta espera el seu torn, amb la qual cosa es dibuixa una banda sonora que abraça peces de Johanna Billing, Fito Conesa, Dani Montlleó, Jaume Pitarch i Richard T. Walker. Pots anar seguint aquesta banda sonora, però també et pots moure lliurement per l'espai, on trobaràs altres peces de caire escultòric, com les d'Inés García, Laia Estruch i Irene Solà o Richard T. Walker. Finalment, i pel que fa a les parets, veuràs que s'hi despleguen una selecció de pintures i dibuixos de Jack Davidson, que aporten un paisatge cromàtic i rítmic que creua tota l'exposició.

Magical World (2005), de Johanna Billing (Jönköping, Suècia, 1972), documenta l'enregistrament del mític tema homònim, del grup Rotary Connection, en un centre d'activitats extraescolars a la ciutat de Dubrava, als afores de Zagreb (Croàcia). Nascuts ja després del conflicte dels Balcans, els infants participants canten la cançó amb entusiasme i incertesa, i reflecteixen, així, una il·lusió desconcertant d'un país jove i en constant transformació, després de la desintegració de l'antiga Iugoslàvia. L'artista escull aquesta cançó de 1968 perquè, sense ser explícitament de caire polític, manté un fort activisme poètic.

El reparo (2021), de Fito Conesa (Cartagena, 1980), manté un activisme similar. Incidint en les ferides emocionals dels nostres llocs d'origen, estableix un paral·lelisme vertiginós entre el passat i el present de la seva Múrcia natal. Filmada a la zona minera de La Unión, un lloc devastat per la seva explotació industrial, i amb la col·laboració inestimable dels seus pares –la seva mare és la dona que canta i el seu pare signa la lletra de la cançó–, aquesta peça explora la càrrega tel·lúrica que Conesa sent amb el territori i el paisatge que el defineix. Mentre la Lola, la mare, entona la «minera» (una variant de la cobla), un gran aerogenerador marca el ritme del lloc, que no ha deixat de ser explotat, amb nous sistemes d'extracció de rendiment econòmic.

Seguint la lògica experimental i no oficial de la cara B, pròpia dels discos de pop, *The Stuarts* (2011), de Dani Montlleó (Mataró, 1966), suposa un treball de tribut a tres figures poc conegudes i maleïdes de la història de la música: Stuart Sutcliffe (1940-1962), primer baixista de The Beatles, que va morir d'una hemorràgia cerebral; Joe Meek (1929-1967), productor de grans èxits que es va suïcidar, i Ian Stewart (1938-1985), pianista i fundador de The Rolling Stones, que va morir a la sala d'espera del metge. *The Stuarts* assaja, per tant, la fantasia pop d'unir tots tres personatges; tres perfils que, tot i les seves possibilitats d'èxit, la mala fortuna va fer que caiguessin en l'oblit. Montlleó incorpora també una vitrina amb documentació, on podem veure el vinil de set polsades que va editar, així com la lletra d'un nou tema de The Stuarts, en el qual treballa actualment.

Invoice (2018), de Jaume Pitarch (Barcelona, 1963), utilitza la bellesa espiritual del cant gregorià per explorar un dels aspectes més controvertits de l'obra d'art: les seves despeses de producció. Aprofitant la coincidència fonètica entre l'expressió anglesa *in voice* ('en veu') i la paraula *invoice* ('factura'), l'artista proposa una lectura crítica sobre el context mateix de l'art, i la fa d'una manera incisiva en relació amb allò institucional i amb les complexitats que implica produir. *Invoice* fa art portant a un terreny creatiu el desgast ineludible de la facturació: totes les dades i despeses derivades de l'obra són traduïdes al llatí i cantades amb la solemnitat canònica del cant gregorià. Més enllà del vídeo, l'exposició mostra també les partitures creades per Pitarch.

An is that isn't always (2015), de Richard T. Walker (Shrewsbury, Regne Unit, 1977), posa en crisi la magnificència de la natura i la capacitat humana de percebre i comprendre el paisatge; una percepció en què, sovint, la paraula acostuma a ser insuficient, incompleta. I és així com l'artista deixa de banda el llenguatge per centrar-se en la música com a única via possible de connexió sensible amb territoris d'herència sublim, com el desert o la muntanya. Mitjançant petites accions sonores en el paisatge, T. Walker desdibuixa els límits entre disseny, interpretació cultural i realitat, cosa que dona lloc a peces musicals sorgides sempre d'una vivència íntima a la natura.

Fora ja de les pantalles, *Seis canciones populares montañesas* (2019), d'Inés García (Bilbao, 1983), s'imposa de manera monumental. La instal·lació reproduïx les dimensions d'un quiosc de jardí –un espai públic pensat per democratitzar el consum musical–, on l'artista, partint del manuscrit original del compositor càntabre Arturo Dúo Vidal (Castro Urdiales, 1901-1964), genera una sèrie de dibuixos abstractes sorgits de les lligadures anotades

a mà pel músic. L'any 1939, Dúo Vidal va crear aquesta sèrie per a piano i veu com un intent de fusionar la música clàssica amb la música popular de muntanya. Les transcripcions dels dibuixos corresponents a les sis cançons es complementen amb la música de la peça original.

A continuació, *El verb harmònic* incorpora també *Sirena* (2021), un projecte de col·laboració entre Laia Estruch (Barcelona, 1981) i Irene Solà (Malla, 1990) que dona peu a una instal·lació escultòrica i una performance de Laia Estruch es celebrarà durant la Nit de Museus el dissabte 14 de maig de 2022. Des de la veu, el cos i l'escultura, Laia Estruch porta temps explorant les possibilitats expressives de la veu sota l'aigua, mentre que Irene Solà ha estat analitzant la figura literària i fantàstica de la sirena. *Sirena* uneix totes dues línies d'investigació i, a més, proposa una actuació en viu.

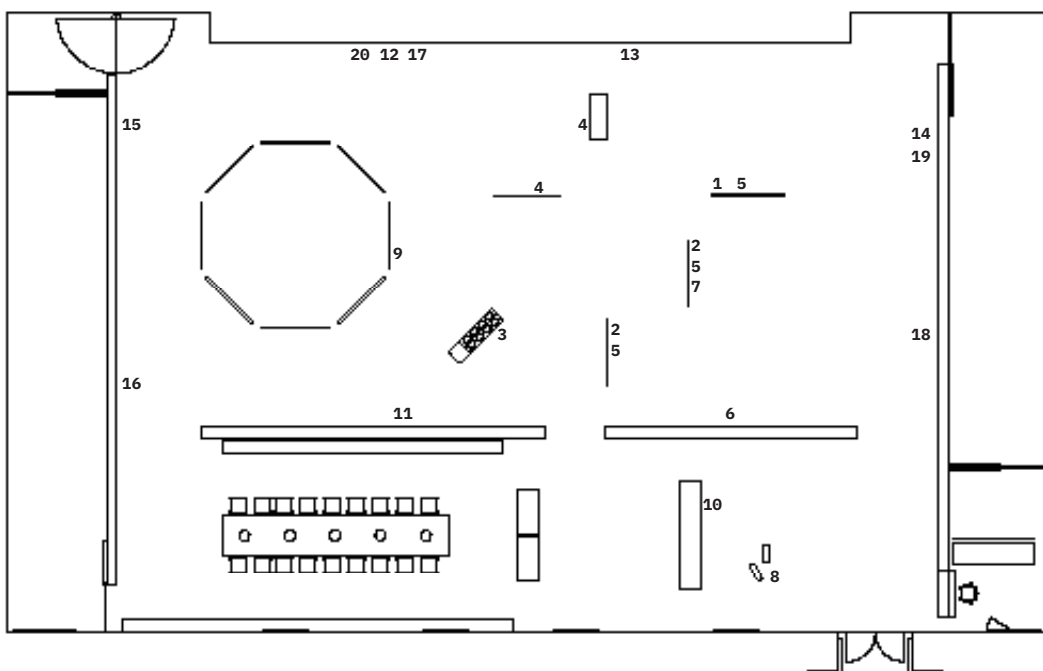
A més, miniPanera se suma als usos de la veu i el cant des de l'art amb una altra peça sonora de Laia Estruch. Es tracta de *Jingle* (2011), un disc preciós, en què l'artista va decidir cantar qui era ella dins l'àmbit artístic, i oferir com a música conceptes i informacions derivats del seu projecte (el seu *statement*, l'adreça de l'espai expositiu...).

I ara m'agradaria que et fixessis en l'imaginari plàstic que t'ha estat acompanyant al llarg de la teva visita. Es tracta del treball pictòric de Jack Davidson (Aberdeen, Escòcia, 1958) i es desplega per totes les parets de la sala. D'una banda, ens ofereix un paisatge concret, que funciona gairebé com a disseny gràfic d'aquesta exposició-àlbum; de l'altra, la seva pintura té autonomia pròpia i estableix múltiples connexions amb la música. En primer lloc, ens trobem amb *Mogwai at Sigeon* (2022), un nou projecte del pintor que fantasieja amb la idea d'assistir a un concert de la banda escocesa de postrock Mogwai a la reserva africana de Sigeon, al sud de França; un deliri preciós que consta d'una pintura de gran format i d'una sèrie de set dibuixos textuais que ofereixen un relat biogràfic ficcionat. Com si es tractés d'una cançó, el text descriu sensacions conduïdes per l'amor i l'inconformisme. En segon lloc, «El verb harmònic» presenta nou pintures de l'artista realitzades durant els darrers deu anys. Definides per un fort domini del color i de la composició, totes aquestes són abstractes i totes tenen títols extrets de lletres de cançons de grups especialment significatius per a l'artista, com per exemple Iron & Wine, Low, Orange Juice o Television.

En el fons, potser m'equivoco, em fa la sensació que totes les persones que formem part d'aquesta exposició, tot i dedicar-nos a l'àmbit de l'art –i, per tant, tenir el nostre habitat a la sala d'exposicions–, en algun moment hem desitjat més aviat consagrar-nos al món de la música. En algun moment, hem volgut fer cançons.

Llista d'obres

- 1- **Johanna Billing.**
Magical World, 2005.
Video. 6 min 12 seg.
- 2- **Fito Conesa.**
El reparo, 2021.
Video. 5 min.
Cortesia de la galeria
House of Chappaz, Valencia.
- 3- **Laia Estruch
i Irene Solà.**
Sirena. Escultura
i performance.
200 m x 50 cm.
- 4- **Dani Montlleó.**
The Stuarts.
Video (8 min 15 seg).
- 5- **Jaume Pitarch.**
Invoice, 2018.
Video (10 min 44 seg).
Cortesia de la galeria
àngels barcelona.
- 6- **Jaume Pitarch.**
Partitures de Invoice, 2018.
Traducció al llatí i a les
lògiques del cant gregorià
de tota la facturació
vinculada a una exposició.
20 fulls din a4.
Cortesia de la galeria
àngels barcelona.
- 7- **Richard T. Walker.**
An is that isn't always,
2015. Video (9 min 16 seg).
Cortesia de la galeria
àngels barcelona.
- 8- **Richard T. Walker**
*i a paradox in
distance (inverted)*
#1i #2, 2014. Instal·lació
sonora. Transparència en
caixa de llum, trípode
i Casiotone MT-68.
Dimensions variables
Cortesia de la galeria
àngels barcelona.
- 9- **Inés García.**
*Seis canciones
populares montañesas*,
2019. Instal·lació.
8 dibuixos impresos
sobre tèxtil.
220x410 cm c/u
i peça d'àudio (15 min).
- 10- **Jack Davidson**
Mogwai cd cover,
68 x 99 cm. 1996.
- 11- **Jack Davidson**
Mogwai at Sigeon,
2016-2022. Pintura.
Tela amb elements
de collage, 240x140 cm.
Sèrie de 7 dibuixos
sobre paper.
57x38 c/u.
- 12- **Jack Davidson**
way turf, no astro,
2017. Flashe, oil,
gold leaf on canvas.
195X130cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 13- *down the road to
ecstasy*, 2016.
Oil on canvas. 65x54 cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 14- *in the yellow bulb
light*, 2011. Oil on
canvas. 55x46 cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 15- *it's still no guarantee*,
2016. Oil/flashe on
canvas. 100X73cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 16- *just like you*, 2016.
Oil and flashe
on canvas. 195x130cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 17- *naked as we came*, 2015.
Oil on canvas. 145X75 cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 18- *no not at all huh*, 2017.
Oil and gold leaf on
linen. 195X130 cms
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 19- *nothing but heart*, 2015.
Oil on canvas. 38X46 cms
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.
- 20- *you can't hide your love
forever*, 2015. Oil/flashe
on canvas. 130X90 cms.
Cortesia de la galeria
Carles Taché, Barcelona.

Agraïments

Siddharth Gautam Singh
Mariana Iturralde
Dani Blue
Gos the Boss
Didac Serrat
Anna Urdániz
Quico Peinado

Exposició

Comissariat:
David Armengol
Coordinació:
Antoni Jové
Disseny expositiu:
Xavier Torrent
Disseny gràfic:
Bildi
Muntatge:
Jordi Alfonso,
Carlos Mecerreyes
Teresa Nogués
i Diego Rada
Tècnic audiovisual:
Sergio Sisques

Centre d'Art la Panera

Coordinació
d'exposicions:
Antoni Jové
Centre de documentació:
Anna Roigé
Educació:
Helena Ayuso
Programes públics:
Roser Sanjuan
Manteniment:
Carlos Mecerreyes

Horari

De dimarts a dissabte,
de 10 a 14 h
i de 17 a 19 h.
Diumenges i festius,
d'11 a 14 h.
Dilluns tancat

ACTIVITATS

Aforament limitat

Inscripció prèvia

MARÇ

18

A LES 20.30 h
XAVIER BARÓ
Entrada Gratuïta
amb reserva prèvia
Festival Mud.

19

A LES 12 h.
VISITA A LA MOSTRA
A càrrec del comissari
David Armengol.

ABRIL

3

A LES 11.30 h.
UN FIL DE VIDA MUSICAL
Taller familiar a
càrrec de Laia Estruch.

MAIG

14

A LES 20 h
SIRENA
Performance a càrrec
de Laia Estruch.

MAIG

21

DE 20 A 00 H
NIT DELS MUSEUS
Visitas comentadas
a las exposiciones

HO ORGANITZA

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

HI COL·LABORA

Mud